

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

IV. Papam non habere vllam temporalem iurisdictionem directè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

CAPVT IV.

Papam non habere vllam merè temporalem iurisdictionem directè, iure diuino.

SVPEREST nunc, vt demonstramus, Papam directè nullius loci esse Dominum temporalem iure diuino, quod expressè docent Io. de Turrecremata lib. 2. summæ de Ecclesia, cap. 114. Caietanus in Apologia par. 2. cap. 13. ad 8. & Nauarrus in cap. Nouit, no. 13. Verba Caietani hæc sunt; Potestas Papæ directè est respectu spiritualium ad supremum simpliciter finem humani generis. Idèd suæ potestati duo conueniunt, primò quod non est directè respectu temporalium: secundò quod est respectu temporalium in ordine ad spiritualia. Id verò hæc ratione manifestè probatur, Christus, vt homo, dum in terris viuere non accepit, nec voluit vllius prouinciæ vel oppidi merè temporale dominium: summus autem Pontifex Christi vicarius est, & Christum nobis representat, qualis erat dum hic in homines viueret, igitur summus Pontifex, vt Christus vicarius, atque aded vt summus Pontifex est, nullius prouinciæ vel oppidi habet merè temporale dominium.

Vtraque propositio huius ratiocinationis probanda est. At primùm **PRIMA** ipsa propositio explicanda, & probanda est. Nam ex hoc principio, quod Christus homo fuerit Rex temporalis, nati sunt duo contrarij errores: hinc enim de quibusdam quidam tanquam ex præcipuo fundamento, Papam, quæ Christi vicarius, esse Regem & Pontificem simul: è contra autem Wiclefistæ (vt refert Waldens. lib. 2. doct. fidei, cap. c. 76.) ex hoc eodem principio deducunt Reges esse Pontificibus maiores & digniores, quia Reges sunt vicarij Christi Regis, & Pontifices vicarij Christi Pontificis: Christus autem magis Rex fuit, quàm Pontifex, nam descendit ex tribu Regum Iudæ, & familia Dauid, non ex tribu Leui, & familia Aaron. Ac proinde hæreditaria successione fuit Rex, non Pontifex.

Vt igitur explicetur, & probetur hoc principium, Christus fuisse quidem semper vt Dei Filium, Regem, & Dominum omnium creaturarum eo modo quo est Pater eius, hoc regnum æternum esse, & diuinum, & nec tollere dom-

nia hominum, nec posse Pontifici conuenire: fuisse præterea Christum vt hominem Regem omnium hominum spiritua- lem, & habuisse potestatem amplissimam spiritua- lem, & habuisse potestatem amplissimam spiritua- lem in om- nes, tam fideles, quàm infideles in ordine ad salutem æter- nam, ita vt posset eos obligare ad fidem, & Sacramenta sua sus- cipienda, potuisse quoque per suam spiritua- lem potestatem disponere de omnibus rebus temporalibus, prout expedire iudicabat ad finem suum spiritua- lem, futurum etiam post diem iudicij hoc spiritua- le Christi regnum, etiam sensibile & ma- nifestum, & ita inchoatam esse gloriam huius regni in ipso capite nostro Christo, quando à mortuis resurrexit.

Ceterùm hoc etiam non esse regnum temporale, qualia sunt nostrorum Regum, nec posse Pontifici communicari, quia præsupponit resurrectionem: potuisse denique Christum hominem, si voluisset, etsi expedire sibi visum fuisset, accipere regiam auctoritatem; tamen noluisse, & proinde nec accepisse, nec habuisse non solum exequutionem dominij & regni, sed nec auctoritatem, vel potestatem regni vllius temporalis. id quod probatur; nam si habuit, vel ex hæreditaria successio- ne, vel ex electione, vel iure belli, vel dono speciali Dei. Omne enim regnum aliquo horum modorum acquiritur, vel hæ- ditate, vel electione populi, vel iure belli, vel dono superioris.

Non habuit Christus homo regnum hæreditarium. nam etsi descendit ex familia regia, tamen non constat, an ipse es- set magis proximus Dauidi, quàm alij multi, qui de eadem fa- milia erant. & præterea tunc regnum erat ablatum à familia Dauid, idque Deo volente, qui etiam prædixerat ex Iechonia familia, vnde Christus descendit, nullum futurum Regem, ni- mirum temporalem, eo modo quo fuerat Dauid, & alij eius successores. Hierem. 22. de Iechonia sic legimus: *Hac dicit Do- minus, scribe virum istum sterilem, virum qui in diebus suis non prosperabitur. Nec enim erit de semine eius vir, qui sedeat super solium Dauid, & potestatem habeat &ltra in Iuda.* Constat autem ex Matth. 1. Christum descendere ex isto Ie- chonia.

Ex quo manifestè sequitur, Christum non potuisse regnum temporale habere successione hæreditaria, nisi falsa esset pro- phetia, quæ disertis verbis prædixerat fore, vt nemo vnquam deinceps haberet potestatem in Iuda, de posteris Iechonia.

nec potest responderi, posteros Iechoniae habuisse ius regni, non tamen de facto sedisse in solio Dauid. Nam ad quid illud ius, quo nunquam vsuri erant? Et confirmatur ex Patribus, nam Hieronymus in hunc locum, & Ambrosius lib. 3. in Luc. cap. 1. quærunt, quomodo non pugnet hæc propheta Hieremia cum prophetia Gabriëlis Archangeli, qui Luc. 1. dabit ei Dominus Deus sedem Dauid patris eius. Et respondens, ideo non pugnare, quod Hieremias loquatur de regno temporali & carnali, Gabriel de regno spiritali atque æterno. Quibus consentit AUGUSTINVS lib. 17. de ciuit. Dei, cap. 7. ubi ait: *Qui populus regnum fuerat amissurus, Christus non Domino nostro non carnaliter, sed spiritaliter regnauit.*

Non etiam Christus fuit Rex temporalis titulo electionis, ut patet ex illo Luc. 12. *O homo, quis me iudicem constituit aut diuisorem inter vos?* hoc est, neque Imperator, neque Republica me Iudicem elegit. Et ex illo Ioan. 6. *Cum cognouisset quid Ioannes, quia venturi essent, & raperent eum, & facerent eum Regem, fugit iterum in montem ipse solus.* Apparet ergo eum noluisse acceptare electionem suam in Regem.

Sed nec iure belli fuit Rex temporalis. nam bellum eius non fuit cum Regibus mortalibus, sed cum principibus cæsarum, ut patet ex Ioan. 12. *Nunc Princeps huius mundi euertetur foras.* Et Col. 2. *Exspolians principatus, & potestates trahunt confidenter palam, triumphans illos in seipso.* Et Ioan. 1. *In hoc apparuit Filius Dei, & dissoluat opera Diaboli.* Ego iure belli acquisiuit Christus sibi regnum spirituale, ut regnaret in cordibus nostris per fidem & gratiam, ubi antea regnabat Diabolus per vitia & peccata.

Quod denique non fuerit Rex temporalis dono Diuini speciali, patet ex illo Ioan. 18. *Regnum meum non est de hoc mundo.* Et ibidem: *Regnum meum non est hinc.* Ut enim exponant Patres, Chrysostomus, Theophylactus, Cyrillus, & Augustinus in hunc locum, & Ambrosius lib. 3. in Lucam prope hunc. Dominus his verbis liberare voluit Pilatum à suspitione, qua credere poterat, se regnum temporale Iudæorum affectare. Itaque sensus est; Ego quidem Rex sum, sed non eo modo, quo Cæsar & Herodes; nam regnum meum non est de hoc mundo, id est, non constat honoribus, opibus, potentia mundana, &c. Et CONFIRMATUR hæc ratio primò, testimonio

plurimorum auctorum. id enim docet. S. Bonaventura in libro de paupertate Christi, & in Apologia pauperum: Thomas Waldensis lib. 2. doct. fidei, cap. 76. 77. & 78. Alvarus Pelagius lib. 2. de planctu Ecclesiae, art. 57. Durandus tract. de origine iurisdictionum, quaest. 3. Ioannes Driedo de dogmat. Eccles. lib. 3. cap. 4 par. 1. Abulensis in cap. 20. Matth. quaest. 67. Albertus Pighius lib. 5. de Eccles. hierarch. cap. 3. Adrianus Finus in flagello Iud. lib. 5. cap. 6. Victoria relect. i. de potestate Ecclesiae. Sotus libro 4. de iustitia & iure, quaest. 4. Bartholomæus Medina in 3. p. q. 59. artic. 4. Nauarrus in cap. Nouit, Notab. 3. numero nonagesimo septimo. Denique ferè omnes interpretes in illud Ioan. 10. Regnum meum non est de hoc mundo. Confirmatur secundò nam Christus nunquam exercuit in hoc mundo regiam potestatem: Venit enim ministrare, non ministrari, & iudicari, nõ iudicare: ergo frustra accepisset regiam auctoritatem; frustra enim est potentia, quæ nunquam redigitur in actum.

RESPONDENT; Christum exercuisse hanc potestatem, quando eiecit de templo ementes oues & boues, Ioan. 2. At imprimis eicere de templo aliquos, non est Regis officium, sed Sacerdotum. Nam si Sacerdotes ipsum Regem, nempe Oziam vi de templo eiecerunt. 2. Paralip. 26. quantò facilius mercatores quosdam eicere potuissent? Sed præterea sciendum, Christum non eiecisse illos homines ex templo, quasi pontificia, vel regia potestate, sed more Prophetarum zelo quodam diuino, quo Phinees occidit scortatores, & Helias Prophetas Baal. Et propterea Iudæi Domino dicebant: *Quod signum ostendis nobis, quia hæc facis?* hoc est, vnde sciemus, te esse Prophetam, & à Deo missum cum tali potestate?

Confirmatur tertio eadem ratio. Nam auctoritas regia nõ erat Christo necessaria, neque utilis, sed planè superuacanea & inutilis; nam finis aduentus eius in mundum, erat redemptio humani generis: ad hunc autem finem non erat necessaria temporalis potestas, sed solùm spiritualis. Siquidem per ipsam spiritualem poterat etiam disponere de rebus temporalibus omnibus eo modo, quo iudicabat expedire ad humanam redemptionem. Quòd autem inutilis fuisset Christo talis potestas merè temporalis, ex eo intelligi potest, quod Christus debuit hominibus persuadere contemptum gloriæ, deli-

ciarum, opum, & omnium rerum terrenarum, quibus tamen maximè affluunt Reges huius mundi: *Qui enim molles vestiuntur, in domibus Regum sunt*, Matth. II.

Confirmatur quartò ex eo, quod Christus fuit verus pauper non solum quoad usum, sed etiam quoad dominium, sed ex Scripturis probat S. Bonaventura in lib. de paupertate Christi. Quod etiam definiuit Nicolaus III. cap. Exiit, de verb. signific. in 6. vbi dicit Christum docuisse verbo & exemplo paupertatem Religiosorum, quæ caret omni dominio. Clemens etiam V. in Clement. Exiui, de verb. signific. citat Christum fuisse exemplar cœlestis vitæ, qualis describitur in regula S. Francisci. Neq; his repugnat Ioan. XXII. in Enchiridion. Quia quorundã. nam contendit quidem Ioannes, Christum habuisse aliquando loculos & dominium in communi cum Apostolis earum pecuniarum, quæ ipsis dabantur in elemosynam. At non negat aliquando Christum nihil habuisse in communi. & apertè docet Christum exemplo docuisse vitam religiosam, quæ caret omni dominio saltem in particulari. Quod si Christus caruit aliquando omni dominio, quomodo fuit semper Dominus temporalis omnium terrarum?

Confirmatur ultimò ex eo, quòd omnia ferè loca Scripturæ, vbi de regno Christi agitur, intelligi debent necessitò de regno spiritali & æterno, ac proinde non potest ex Scripturis deduci, vllum fuisse Christi regnum temporale. *Phil. I. agitur de regno Christi, vbi dicitur: Ego autem constitutus sum Rex ab eo.* Sed ibidem subditur: *Prædicans præceptum eius, vt ostendatur regnum spirituale.* Item Daniel. 2. *In diebus regnorum illorum suscitabit Deus cœli regnum, quod in æternum non dissipabitur.* Luc. I. *Et regni eius non erit finis.*

At regna temporalia non sunt æterna. etsi Christus fuit Rex Iudæorum, humano more, dum vixit in terris, certè desinit modo regnare, quando ad Patrem ascendit. Quomodo ergo regni eius non erit finis? Et cum idem regnum occupatum fuerit paulò post à Romanis, deinde à Saracenis, & nunc à Turcis teneatur, quo pacto impletum est, quod dixit Daniel, & regnum eius alteri populo non tradetur? Non igitur Christus Rex fuit temporalis Iudææ, sed Rex spiritalis Ecclesiæ; cuius regni figura fuit regnum temporale Davidis & Salomonis. hac enim ratione dedit Christo Pater sedem David patris sui, vt regnaret in domo Iacob in æternum. Sed

Sed iam explicanda est assumptio primi argumenti. Dicitur igitur, Papam habere illud officium, quod habuit Christus, cum in terris inter homines humano more viueret. Neque enim Pontifici possumus tribuere officia, quæ habet Christus, ut Deus, vel ut homo immortalis & gloriosus, sed solum ea, quæ habuit ut homo mortalis. Quia enim Ecclesia ex hominibus constans, indiget capite visibili, & more humano viuente, ideo Christus quando desuit more humano viuere, id est, post resurrectionem, reliquit Petrum loco suo, qui nobis exhiberet illam Christi gubernationem visibilem & humanam; quam Ecclesia habuerat ante Christi passionem; ut patet ex illis verbis, Ioan. 20. *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos.*

Adde, quod neque habet Pontifex omnem potestatem prorsus, quam habuit Christus, ut homo mortalis. Ille enim, quia Deus & homo erat, habuit quandam potestatem, quam dicunt excellentiæ, per quam præerat tam fidelibus, quam infidelibus, Papæ autem solum oues suas, id est, fideles, commisit. Præterea Christus poterat Sacramenta instituere, & miracula facere propria auctoritate, quæ non potest Pontifex. Item, poterat absolvere à peccatis sine Sacramentis, quod Papa non potest. Solum ergo Pontifici illam potestatem communicauit, quæ puro homini communicari poterat, & quæ necessaria erat ad gubernandos ita fideles, ut sine impedimento vitam æternam consequi possent. Sequitur igitur euidenter ex eo, quod Christus, ut homo mortalis, non habuit vllum temporale regnum, nec Pontificem, ut Christi Vicarium, tale aliquod regnum habere.

CAPVT V.

Soluuntur argumenta contraria.

Sed occurrunt quidam, atque obiiciunt PRIMO verba Domini, Matth. 28. *Data est mihi omnis potestas in celo & in terra.* Hinc enim colligi videtur, Christum habuisse spirituale & terrenum regnum. Vtriusque autem regni clauis Petro tribuit, ut NICOLAUS ait in epistola ad Mediolanenses: & habetur in decreto